

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

4. Cilt

Mart - Nisan 1965

3 - 4. Sayılar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KURBAN BAYRAMI VE BU BAYRAMLA İLGİLİ İBADETLERİMİZ	35
<i>Prof. Kâmil MİRAS</i>	
KURBAN BAYRAMI	38
<i>M. Şevki ÖZMEN</i>	
EŞ'ARİLİĞE YÖNELTİLEN HAKSIZ GÖRÜŞLER	40
<i>Doç. Dr. İbrahim Ağâh ÇUBUKÇU</i>	
KÖTÜ SÖZ VE KABA HAREKET MÜSLÜMANA YAKIŞMAZ ...	42
<i>Lütfi ŞENTÜRK</i>	
İSLÂM İLİMLERİ TARİHİNE AİT TETKİKLER: KÜTÜPHANELER	50
<i>M. Nuri GENCOSMAN</i>	
MÜŞAVERE KURULU KARARLARI	46
AĞAÇ BAYRAMI MÜNASEBETİYLE AĞAÇ VE ORMAN	48
<i>Mustafa GÜNER</i>	
MÜSBET İLİMLERLE HAKİKİ DİN ARASINDAKİ TEZAT İDDİASI TAMAMEN YERSİZDİR	50
<i>M. Salih TANRIVERDİ</i>	
İKTİBAS: VEFATININ YILDÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE (PROF. NECATİ LUGAL)	51
<i>Ragıp AKYAVAŞ</i>	
TANRI'YA GÜVEN VE DUÂ	52
<i>İhsan OLGUN</i>	
HAMD-Ü SENÂ	53
<i>Faruk Nâfiz ÇAMLİBEL</i>	
YENİ BİR KİTAP: (İSLÂM İNANÇLARI VE FELSEFESİ)	54
<i>Mehmet ORUÇ</i>	
SAĞLIĞIMIZ İÇİN TEDBİR	55
<i>Dr. İsmâil DÜLGEROĞLU</i>	
OSMANLI ŞEYHÜLİSLÂMLARININ TERÂCİM-İ AHVÂLİ	57
(Hâmid Efendi - Çivi-Zâde Dâmâdı) (Geçen sayıdan devam)	
FETVÂ EMİNLERİ (Abd'ül-Fettah Efendi, Sarı Abdullah Efendi) ...	58
(Geçen sayıdan devam) <i>M. Vâmık Şükrü ALTINBAŞ</i>	
HABERLER	59
(<i>Dış Basın - İç Basın - Teşkilât</i>)	
BAŞARILI MESLEKDAŞLARIMIZ	63

KURBAN BAYRAMI

M. Şevki ÖZMEN

12 Nisan 1965 Pazartesi günü bir bayram daha idrâk ediyoruz. Bu bayram, 1400 senelik bir geçmişi bulunan, 1400 senedenberi İslâm mâ-şerî vicdânında yer etmiş, kökleşmiş iki büyük dinî bayramdan biri olan Kurban Bayramıdır.

Şu sıralarda İslâm dünyası, bu bayrama hazırlanmanın sevinç ve heyecânı içinde çalkalanıyor.. Mükellef olanlar, kurbanlarını tedârik ediyorlar, tâkatı olan dîn kardeşlerimiz, Hac farızasını edâ etmek üzere Mekke-i Mükerreme'de, Kâ'be-i Muazzama çevresinde toplanıyorlar.

Kurban Bayramı denilince hatırımıza iki şey gelir : Biri Kurban, diğeri Hac. Bunların ikisi de kökleri târihin derinliklerinde olan iki önemli ibâdetdir. Allah'a kayıdsız-şartsız teslim olmanın, Allah'ın emirlerini hakkıyla yerine getirmenin engin mânâsını taşırlar.

Kurban da, Hac da Peygamberimizden önceki peygamberlerin şeriatlarında yer almış ibâdetlerdi. Kurban geleneği, tâ İbrâhim Peygamberin zamânındanberi süregelmektedir. Peygamber atası o ulu kişi, İlâhî bir işâret üzerine, sevgili oğlu Hz. İsmâîl'i —Allah onlara Salât etsin— hiç tereddüt etmeden kurban etmek istemiş, Hz. İsmâîl de büyük bir teslîmiyet içerisinde boynunu uzatmıştı. Bu iki Ulu Kişi'nin Allah'a böylesine teslim olmalarına karşılık olarak, Hz. İbrâhîm'e, Allah tarafından oğlunu değil de bir koç kurban etmesi buyurulmuştu. Bu, büyük hikmetler, engin mânâlar taşıyan târihî bir olaydır. Çünkü, eskiden, yollarını sapıtanlar (Tanrı) diye taptıkları putlara, insan şerefiyle, insan haysiyetiyle aslâ bağdaşmayan şekillerde kurbanlar adıyorlardı.

Peygamber Efendimiz'in —O'na Salât ü Selâm olsun— şeriatinde kurban en nezih en uygun şeklini bulmuştur.

Hac da öyle.. Kur'ân'ımızın açık ifâdesine göre, vaktiyle çorak bir sel yatağından ibâret olan bugünkü Mekke şehrinin bulunduğu yere Hz. İbrâhim, oğlu Hz. İsmâîl'le birlikte, Allah'a bağlılığın, teslîmiyetin bir

Bayram namazı ile Cuma namazı arasındaki bir fark da, hutbenin birincisinde namazdan sonra, ikincisinde ise namazdan önce okunmasıdır. Hutbe, Cuma namazının şerâiti cümlesinden vâcip bir emir olduğu için namaza takdim olunur. Bayram namazı hutbesi ise sünnettir.

Yukarıdaki hadîsde rivayet olduğu üzere Resûl-i Ekrem, bayram hutbesini namazdan sonra okurlardı. Yine İbn-i Abbas der ki : "Ben, Resûlullah, Ebû Bekir, Ömer ve Osman ile bayram namazında bulduk. Bunların hepsi namazı hutbeden önce kılardı" (Buhârî, Babül-İdeyn).

İbn Abbas ve Cabir'in rivâyetlerine göre Resûl-i Ekrem Ramazan ve Kurban Bayramı namazları için ne ezan okutur, ne de kamet indirirdi (Buhârî).

(Ramazan Musahabeleri - İst. 1949; sahife: 100)

âbidesi olmak üzere Kâbe-i Muazzama'nın temellerini atmışlar, duvarlarını yükseltmişler ve sellerin sürükleyip getirdiği çakıllarla kaplı bu ot bitmeyen çorak yerde insanların yerleşmesini, yaptıkları bu âbidenin ziyâretgâh olmasını, burada yerleşecek olanların bolluk ve bereket içerisinde yaşamalarını duâ etmişlerdi. Yüce Allah da duâlarını kabul buyurmuştu. İşte bunun neticesi olarak orada Mekke şehri kurulmuştu. Görüyoruz ki, aradan binlerce yıl geçmiş olmasına rağmen her sene, içinde bulunduğumuz Zi'l-Hicce ayında binlerce Müslüman Kâbe-i Muazzama'yı ziyâret edip durmaktadır.

Bu iki ibâdetin gerek ferdî, gerekse içtimaî hayâtımız bakımından, önemi büyük faydaları vardır. Bir kere Hac, kendiliğinden toplanan büyük bir İslâm Kongresi'dir. Dünyanın dörtbir bucağından, çağrısız kopup gelen, dilleri ayrı, renkleri ayrı Müslümanlar, Kâbe-i Muazzama'nın etrafında toplanırlar, biribirlerini anlamağa, halleriyle hallenmeğe çalışırlar. Orada âmir-me'mur, zengin-fakir, siyah-beyaz ayrılığı yoktur; herkes, aynı, basit bir kıyâfete bürünmüştür. Orada toplananların bir tek vasfı vardır : İnsan...

Diğer yönden Hac, bir nevî turizmdir. İnsanın bilgisini, görgüsünü artırır; gözünü, gönlünü açar.

**

Kurban fakirler için bir ziyâfettir. Üzülerek söylüyoruz ki, eti sâdece kasap dükkânlarının camekânlarında görece kadar fakirlerimiz vardır. İşte kurban yılda bir def'a da olsa onların birkaç gün et yemelerine imkân veren bir ibâdetdir. Ancak, bunun tahakkuku için ar ve hayâ perdeleri yırtılmamış, hallerini açıklayamayan gerçek fakirleri arayıp bulmamız lâzımdır.

Yazıma son verirken şu çok önemli konuya da dokunmadan geçemeyeceğim :

Köylerimizin, kasabalarımızın, hattâ şehirlerimizin çoğunda, hele Kurban Bayramı'nda, işkembe, bağırsak... gibi sakatatın sokaklarda sürüdüğü görülür. Bu çok çirkindir; kurbanı saygısızlıktır; halk sağlığı bakımından zararlıdır; Kist Hidatik denilen ve ancak ameliyatla tedavi edilebilen bir hastalığın yayılmasına sebep olmaktadır. Türk Hidatidoloji Kurumu'ndan bildirildiğine göre bu hastalık, hayvanların akciğer, karaciğer, dalak... gibi iç organlarında, içi mikroplu su dolu kesecikler halinde bulunmaktadır. Bu kesecikler patlayıp içindeki suyun ete bulaşması zararlı olmayabilir; çünkü etler pişirilmeden yenmez. Fakat, bu keseciklerin yapışık olduğu organlar şuraya, buraya atılırsa bunları kediler, köpekler yiyeceklerdir. Böylece onların bağırsaklarına geçen mikroplar orada üreyecekler ve yumurtlayacaklardır. Bu sebeple keseceğimiz hayvanların sakatâtını şuraya, buraya kat'iyen atmayalım; onları derine, çok derine, kedilerin köpeklerin çıkaramıyacağı kadar derine gömelim ve bunu aslâ ihmal etmiyelim...